KULT*

buďte v obraze

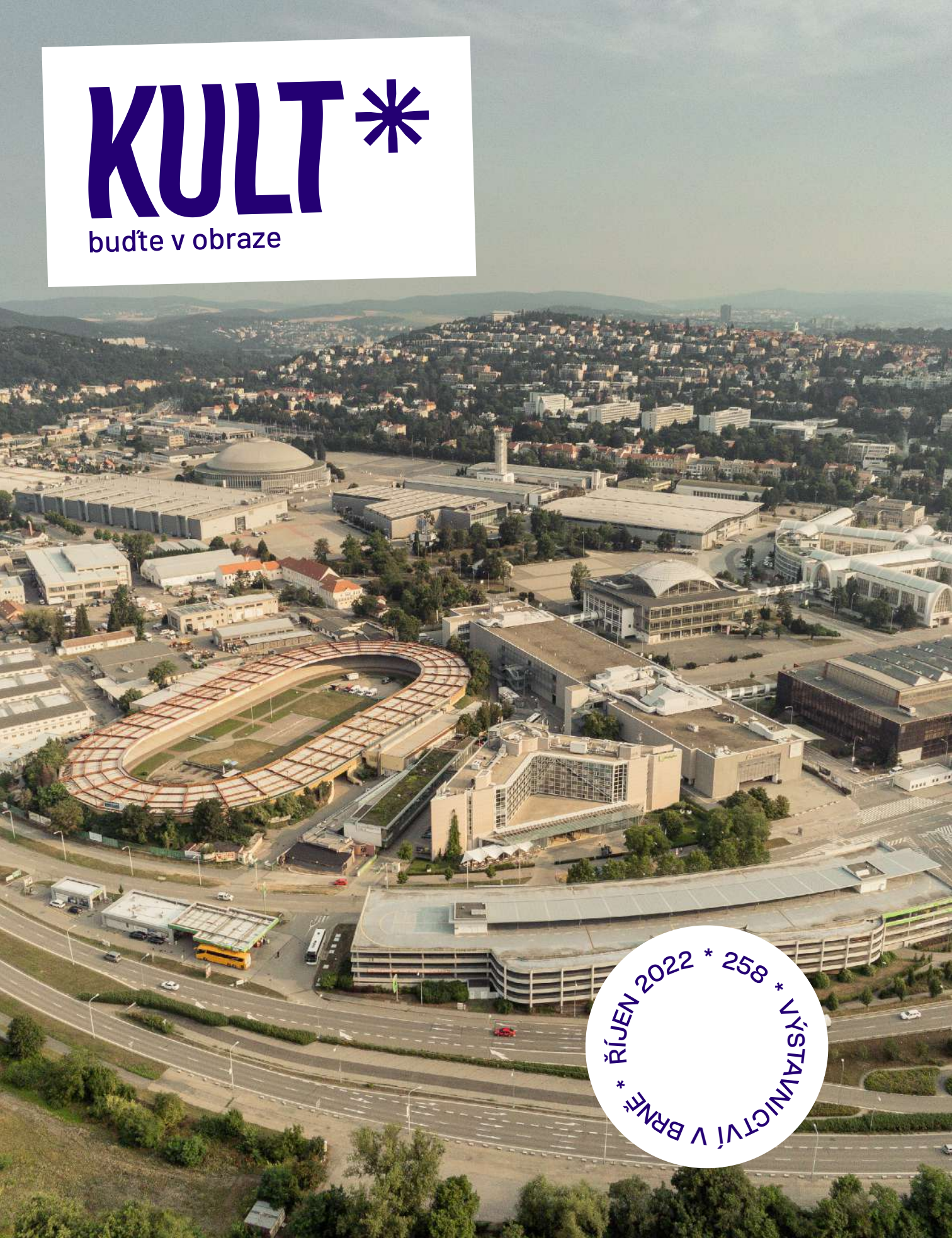

4 ROZHOVOR

Měla by se změnit politika
O Evě Holubové je známo, že jí nejsou lhostejná témata spojená s ochranou přírody.

8 VÝSTAVNICTVÍ

Československý triumf na Expu '58
V roce 1958, tedy dávno před tím, než sama EU vznikla, patřila Bruselu pozornost celého světa z jiného důvodu.

14 DIVADLA

Škoda z každé rány, která nepadne vedle
V Městském divadle Brno vztyčují muzikál Devět křížů na základě pověsti, kdy prý v roce 1540 došlo k masakru svatebního průvodu.

22 CESTOVÁNÍ

Ruda Švařiček nese symbolický praporec statečně dál
Jeho festival GO KAMERA oslaví ve dnech 20.–22. října na BVV úctyhodných 25 let existence.

26 BYZNYS

Usnadňujeme firmám každodenní práci
Co je Anabix CRM, jaký význam může pro firmy mít a jaká byla životní cesta Štěpána Musila?

Kulturou proti beznaději a zoufalství

Nedávno jsem byl na divadelní premiéře pohádky *Jeníček a Mařenka* v Divadle Radost. Dále jsem navštívil světovou premiéru muzikálu *Devět křížů* na hudební scéně Městského divadla Brno. I když se jednalo o smutné až hororové příběhy, u obou představení jsem se dobře bavil, občas jsem se i zasmál. Na chvíli jsem zapomněl, co se na nás ze všech stran valí. Potěšil jsem a rozveselil svou vystrašenou duši.

Navštívil jsem i festival židovské kultury *ŠTETL FEST 2022*. Zaujala mě přednáška **Ivana Rektora**, který se zabýval výzkumem, v němž se zaměřil na psychologický a neurobiologický dopad extrémního traumatu z dětství nebo mladé dospělosti (v souvislosti s válkou a holocaustem) na budoucí život a vliv takto velkého stresu na druhou a třetí generaci potomků.

Na základě této přednášky jsem si uvědomil, jak všechny negativní, až extrémní zážitky výrazně zasahují do našeho žití i do životů našich blízkých. Není načase toto prokletí změnit a zanechat našim synům a dcerám nejen Zemi, na které se dá žít, ale také radostné osudy bez traumat, stresů a depresí?

Vím, že se budu opakovat a že mé volání po změně je jako křik malého dítěte, ale i malé dítě může být hodně slyšet. Je čas nenechat se ovlivňovat negativním děním a zprávami, které mají často nádech konspirace a propagandy, je čas radovat se z maličkostí. Vyhledávat chvilky a setkání, která nám přinášejí radost a dělají nás šťastnými, třeba v rodinném kruhu, s přáteli, při poslechu dobré hudby, četbě, sledování filmů, v divadle, kině či přírodě.

Osobně opět rád zajdu do divadla, kamkoli, kde se budu cítit dobře. Zkrátka půjdu za kulturou. Potěší mě, když se přidáte. Věřte, že nakonec všechno dobře dopadne, a pokud tomu tak zatím není, tak to ještě není konec.

**** Radek Holík***

KULT* – kulturně společenský magazín pro Brno a jižní Moravu | ročník 24 | číslo 10/2022 | pořadové číslo 258 | registrováno u Ministerstva kultury pod číslem mk čr e 12093 | ISSN 1212-8120 | šéfredaktor: Ing. Radek Holík | editor magazínu: Michael Šoták | editor webu: Ivo Michalík | design a sazba: Sára Kolková, KONCEPTO | asistentka: Monika Glogovská | vydavatel: MEDIA HILL, s. r. o. | adresa redakce: Drobného 292/12, 602 00 Brno, tel.: 777 221 938, e-mail: redakce@kult.cz | distribuce: MEDIA HILL a 5 P agency | produkce: MEDIA HILL ©. Všechna práva vyhrazena. Vydavatel nenese odpovědnost za ztráty vzniklé chybným uveřejněním dat. Reprodukce této publikace nebo její části, včetně opisování a pořizování fotokopií, není povolena bez předchozího souhlasu. Inzertní oddělení MEDIA HILL | tel.: 777 221 936, 777 221 926 | e-mail: inzerce@kult.cz

Filmy nestačí, měla by se změnit politika

O Evě Holubové je známo, že jí nejsou lhostejná témata spojená s ochranou přírody. I proto letos zasedne v porotě MFF Ekofilm, nejstaršího mezinárodního filmového festivalu s tematikou životního prostředí v Evropě, který se v Brně uskuteční ve dnech 12.–15. října. Populární česká herečka si s námi při té příležitosti popovídala nejen o své ne úplně tradiční roli.

Jak došlo k tomu, že jste se stala porotkyní Ekofilmu?

Problematika, kterou *Ekofilm* sleduje, mě velmi zajímá. A zároveň je to téma, které mě spojuje s prezidentem festivalu **Ladislavem Mikem**. To je také důvod, proč jsem souhlasila s nabídkou být členkou festivalové poroty. Velmi se na to těším.

Proč jsou festivaly tohoto typu důležité?

Kvůli informovanosti veřejnosti. Samotné filmy nic nezmůžou. Ale informace, které se díky nim dostanou k lidem a nějak v nich zarezonují, ano. Věřím, že se pak začnou jinak chovat, něco dělat jinak. Podle mě nestačí pouze točit filmy. Měla by se hlavně změnit světová politika, veřejné mínění a přístup k důležitým tématům, jako je změna klimatu, udržitelnost.

Sledujete environmentální snímky i ve svém volném čase? Máte mezi nimi nějaký oblíbený?

Bohužel, z časových důvodů nesleduji. Občas se na něco zajímavého podívám na *National Geographic*. Ale vedu hodně často hovory s mým synem, kterého to velmi zajímá a zabývá se tím. S Ladislavem Mikem jsme začali točit spoty s touto tematikou a například jeho film *Živý plášť planety Země – GEODERMA* vřele doporučuji.

Foto: z filmu Cesta domů, režie Tomáš Vorel

Že vám není stav a budoucnost životního prostředí lhostejná, je o vás známo. Vzpomenete si na okamžik, kdy jste si jeho „ohroženost" začala uvědomovat?

Na konkrétní okamžik si nevzpomenu. Ale například si vybavuji, že už kdysi dávno o ekologii mluvila velmi vážně při setkáních na Hrádečku **Olga Havlová**. Já sama jsem byla vychovávaná tak, že přírodu musí chránit každý člověk osobně ve svém každodenním životě. Jak řekl **Antoine de Saint-Exupéry**: *„Naši planetu jsme nezdědili po předcích, ale máme ji půjčenou od svých dětí."*

Jak vnímáte známou švédskou aktivistku Gretu Thunbergovou? Některým lidem je obrovským trnem v oku.

Já ji vnímám kladně, ale nejsem její skalní fanynka. Zajímají mě více témata, o nichž mluví, než její příběh. Nezajímají mě drby. Ale ona by měla být jedna z mnoha, nikoli ojedinělá módní ikona, kterou z ní někdy média dělají. Proto je obrovským trnem v oku i některým lidem, kteří to myslí s planetou dobře.

K české politice se vyjadřujete opakovaně. Zkraje příštího roku nás čeká volba nového prezidenta. Máte už mezi dosud oznámenými kandidáty svého favorita?

Jednoznačně generála **Petra Pavla**.

V listopadu tomu bude 25 let od premiéry slavných Knoflíkářů, kde jste zazářila po boku Rudolfa Hrušínského ml. Jak vysoko tuto roli řadíte ve své dosavadní filmografii?

Já o tom takto nepřemýšlím. Chci napsat knížku, kde se o této roli určitě zmíním, ale žádné pořadí rolí podle důležitosti si nedělám.

Co byste vzkázala člověku, který ani v roce 2022 netřídí odpad?

Ať ho třídí!!! (smích)

Ivo Michalík

Eva Holubová (* 1959) je rodačkou z Prahy, absolventkou DAMU a jednou z nejvýraznějších českých hereckých tváří. Objevila se v několika desítkách televizních filmů a seriálů i snímků, které slavily úspěch v kinech. Svého doposud jediného Českého lva získala za vedlejší roli v komedii Ene Bene.

Pestrá škála říjnových výstav

Říjen nabízí pestrou škálu výstav, které potěší kreativní umělecké duše i prakticky zaměřené kutily. Mezinárodní strojírenský veletrh, největší burza historických vozidel v Česku, mezinárodní veletrh turistického a cestovního ruchu nebo festival kreativity. Tyto a mnohé další akce konající se na Brněnském výstavišti bezpochyby stojí za to navštívit.

Hned zkraje měsíce, a to od úterý 4. října až do pátku 7. října, bude Brněnské výstaviště hostit nejvýznamnější průmyslový veletrh ve střední Evropě. Na *Mezinárodním strojírenském veletrhu* budou zastoupeny všechny důležité oblasti strojírenského a elektrotechnického průmyslu.

V rámci stejné události můžete navštívit i další oborové výstavy. Konkrétně jde o *Mezinárodní veletrh obráběcích a tvářecích strojů IMT*, *Mezinárodní slévárenský veletrh FOND-EX*, *Mezinárodní veletrh svařovací techniky WELDING*, *Mezinárodní veletrh technologií pro povrchové úpravy PROFINTECH* a *Mezinárodní veletrh plastů, pryže a kompozitů PLASTEX*.

V sobotu 15. října chystají *Veletrhy Brno* největší burzu historických vozidel v České republice. *VeteránTechna Brno* pořádá trh a výstavu historických vozidel každý rok dvakrát, a to zjara a na podzim. Sběratelé si prohlédnou automobily, motocykly, součástky a náhradní díly, dokumentace, literaturu a jiné sběratelské předměty.

Pro dobrodruhy BVV ve dnech 20.–23. října připravuje program týkající se regionálního i celosvětového cestování. Celé čtyři dny tu budou výstavy a přednášky zaměřené na cestovní ruch a turismus. Jmenovitě se jedná o *Mezinárodní veletrh průmyslu cestovního ruchu GO*, *Mezinárodní veletrh turistických možností v regionech REGION-TOUR* a *Mezinárodní výstavu karavanů a obytných automobilů Caravaning Brno*.

Pátek 21. října a následující dva dny budou na Brněnském výstavišti patřit události **Brno Creative Days 2022**, jež spojuje akce **Prototyp**, **Maker Faire Brno** a **Game Access**. Prostřednictvím workshopů a přednášek zde zájemcům představí různé podoby kreativity, inovací a vzdělání v networkingu. Výstava bude určená zejména pro lokální současné i budoucí herní vývojáře.

Nouzi o dobrou náladu nebudou mít ani děti, protože pro ně o víkendu 22. a 23. října Výstaviště Brno připravuje akci **Comic-Con Junior**. Organizátoři chystají zábavou nabitý program – fotografování a autogramiády s herci a komiksovými autory, cosplay, hraní her, besedy, workshopy, soutěže, přednášky, výstavy a mnoho dalšího.

Do konce letošního roku si návštěvníci v Pavilonu C Brněnského Výstaviště mohou prohlédnout jedinečnou výstavu z historie starověkého Egypta s názvem *Tutanchamon: Jehohrobka a poklady*. Na ploše větší než 2 000 m^2 je ukázka více než tisíce exponátů, grafik a videí. Součástí prohlídky je také zvukový průvodce výstavou pro děti i dospělé.

**** Kristýna Komárková***

Československý triumf na Expu '58

Dnes je belgický Brusel především přízviskem Evropské unie – sídlí zde její řídicí orgány. V roce 1958, tedy dávno před tím, než sama EU vznikla, patřila Bruselu pozornost celého světa z jiného důvodu. Tehdy se zde od dubna do října konala světová výstava.

Po světové výstavě na Haiti v roce 1949, jež měla podtitul „Svátek míru", bylo Expo 1958 (jako Expo jsou přitom světové výstavy oficiálně označeny až od začátku 21. století) organizováno jako první velká poválečná akce svého druhu, kterou během sedmi měsíců navštívilo 42 milionů lidí. Výstava tehdy nesla motto „Hodnocení světa pro humánnější svět" a jeho symbolem bylo Atomium – dodnes stojící, 110 metrů vysoký model základní buňky krystalové mřížky železa zvětšený 165 miliardkrát.

Dlužno dodat, že přestože v přínosech Expa 1958 jako přehlídky moderní vědy, kultury i designu nové generace převažují pozitiva, je někdy vnímána přece jen jako poněkud utopická. Světovou společnost sice prezentovala jako inovativní a svobodnou, ale v pozadí mnohdy stály totalitní režimy, například Sovětský svaz a tehdejší socialistické Československo. Proto se občas vedou spekulace o tom, jak se stalo, že zde ze strany těchto států bylo možné prezentovat něco jiného než tzv. socialistický realismus. Aby svět viděl, že i za železnou oponou vznikají projekty vkusné, nadčasové a apolitické.

Za přípravou na Expo 58 stálo totiž určité rozvolnění konce padesátých let 20. století a jeho tvůrčí tým v Československu dostal poměrně velkou realizační svobodu. Výsledkem činnosti tohoto týmu bylo především ocenění Zlatou hvězdou. Cenou pro nejlepší expozici, kterou na Expu dostal právě československý pavilon.

Tento úspěch následně potvrdil směr dalšího vývoje československé architektury a užitého umění, označovaný později jako bruselský styl. Obecněji bychom jej mohli definovat jako měkký modernismus. Právě v tomto období totiž vznikly legendární skútr Čezeta 175/501, přezdívaný „prase", nebo Tatra 603.

Bruselské světové výstavy se spolu s Československem účastnilo více než padesát zemí z celého světa, vměstnaných ve sto padesáti (i tematicky zaměřených) pavilonech. Vedle Norska, Venezuely, Thajska či Vatikánu zde měly prezentace (a největší samostatné pavilony) USA, Francie a SSSR. Ten dokonce s modelem Sputniku, první umělé družice Země, kterou v předcházejícím roce vypustil na oběžnou dráhu.

Zvláštní kapitolou Expa 1958 byla expozice Belgického Konga. V letech 1908 až 1960 byla země v centrální části afrického kontinentu, dnes Demokratická republika Kongo, belgickou kolonií. Na Expu 1958 své působení v této africké zemi prezentovala pořadatelská země jako blahodárný vliv evropské civilizace na původní obyvatele Konga. Projekt byl ovšem nakonec po kritice a posléze i s nálepkou „Lidská ZOO" předčasně ukončen.

Pavilony Expa 1958, stejně jako samotné expozice, byly projektovány individuálně. Podobně jako nejstarší část Brněnského výstaviště v čele s ikonickým pavilonem A, vzniklá pro potřeby Výstavy soudobé kultury v roce 1928, k desetiletému výročí založení samostatné Československé republiky.

Československý pavilon na Expu, jehož atraktivnější část se dochovala dodnes, vznikl podle plánů architektů **Františka Cubra**, **Josefa Hrubého** a **Zdeňka Pokorného**. Celý pavilon byl po výstavě demontován a jeho hlavní část byla přenesena do areálu Pražského výstaviště, kde byl v roce 1991 poničen požárem a nakonec stržen. Budova restaurace bruselského pavilonu byla umístěna do pražských Letňan a posléze přestavěna na kancelářské prostory. Nedávno se však navrátila ke svému „původnímu" účelu a slouží pro potřeby výstavních prostor.

Hlavním tématem naší prezentace v Bruselu byl „Jeden den v Československu" rozdělený do tří hlavních okruhů „Práce – Kultura – Odpočinek", složený z dvanácti expozic, na kterých spolu s architektem **Jindřichem Santarem** spolupracoval mimo jiné i legendární výtvarník **Jiří Trnka**.

Jedním z vrcholů československého pavilonu byla i experimentální divadelní scéna Laterna magika. Na její představení se na Expu stály dlouhé fronty a ještě před ukončením výstavy požádalo čtrnáct států o její hostování, nebo dokonce o licenční provoz stejného typu divadla.

Laterna magika přitom vznikla původně jen jako propojení filmu a jevištního vystoupení, kdy dochází ke zdánlivě živé interakci mezi živými a filmovými účinkujícími. Díky fenomenálnímu úspěchu se však později přeměnila na samostatný a trvalý soubor Národního divadla. Po návratu z Bruselu přesídlila do paláce Adria, aby se v roce 1983 přestěhovala do budovy Nové scény Národního divadla, kde sídlí dodnes.

Dalším významným počinem, oceněným na Expu 1958, byl film *Vynález zkázy* režiséra **Karla Zemana**, jenž triumfoval na festivalu výstavy v sekci hraných filmů, do které se přihlásilo dvacet devět snímků z patnácti zemí. Zemanův snímek byl přijat opravdu velkolepě. Už po prvních záběrech „rozpohybovaných" rytin **Édouarda Rioua** a **Léona Benetta** z původních verneovek za hudebního doprovodu **Zdeňka Lišky** diváci tleskali. A potlesk několikrát zopakovali v průběhu celé projekce. Film byl nakonec oceněn Velkou cenou festivalu, což jednomyslným rozhodnutím stvrdila i mezinárodní filmová kritika.

Celkem si Československo vedle Zlaté hvězdy za nejkrásnější pavilon odvezlo třináct ocenění, a to včetně Velké ceny světové expozice v Bruselu za sousoší *Nový věk* profesora brněnské techniky a Akademie výtvarných umění v Praze, **Vincence Makovského**.

I tuto sochu můžeme dodnes obdivovat. Nachází se totiž přímo před hlavním vstupem na Brněnské výstaviště na vysokém betonovém soklu a je od roku 1964 památkově chráněna. A přestože vypadá až údernicky (muž po levici „Slunce" drží v rukou plány), jedná se o alegorické sousoší „Zemědělství", „Slunce" a „Vědy".

Světová výstava Expo 1958 v Bruselu nebyla rozhodně největší ani nejnavštěvovanější svého druhu. Historicky však byla naše účast zde, na světových výstavách, nejúspěšnější. Jako ryzí důkaz toho, jak velký vliv na úspěch má nejen tvůrčí svoboda, ale i zodpovědnost. Proto se o Expu 58 hovoří jako o československém snu. Připomínce toho, jak se náš um světu líbil.

**** Robert Žďárský***

Karel Zeman s oceněním Grand Prix. Foto: Muzeum Karla Zemana

Československý pavilon na Expu '58. Foto: ČTK

Brněnské výstaviště

Slovní spojení „Brno, veletržní město“ vzniklo po mimořádném úspěchu „Výstavy všeobecné kultury“ konané v roce 1928. Tehdy započala slavná éra brněnského výstaviště, architektonického unikátu na světové úrovni, který vyrostl na území Starého Brna. Věhlas, který s sebou tento areál nese, trvá dodnes.

Myšlenka na zřízení výstavních prostor v moravské metropoli vznikla již v první polovině 19. století. Rozvoj průmyslu a vznik manufaktur a továren s sebou nesl i potřebu prezentovat vyrobené zboží zcela jiným způsobem než na městských tržištích. Tehdejší výstavy se konaly na různých místech, např. v Moravském zemském muzeu na Zelném trhu, v prostorách Reduty, na prostranství dnešního Stadionu v Kounicově ulici nebo také v Lužánkách či v pisáreckém zábavním parku. A byly to výstavy skutečně zajímavé a přitažlivé pro veřejnost i odborníky. Právě jejich věhlas vedl k myšlence zřídit v Brně stálé výstaviště. Záměr se však podařilo uskutečnit až po vzniku samostatné republiky po roce 1918, kdy padl návrh uspořádat k desátému výročí existence československého státu reprezentativní výstavu.

Brno v té době měnilo svůj architektonický styl ze secese a historismu k novému směru – funkcionalismu – a disponovalo řadou mimořádně kvalitních architektů. Ti se zapojili do soutěže o ztvárnění celého areálu i jednotlivých pavilonů.

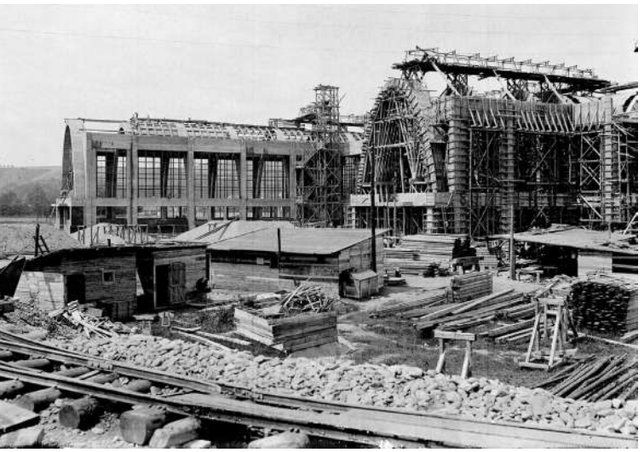

Lokalita pro vybudování nového výstaviště byla volena ze tří variant. Jednou byl prostor dnešního Boby Centra za Lužánkami, dále prostranství u Vojenské nemocnice Brno v Zábrdovicích a třetí možností mělo být území tzv. Bauerovy rampy v Pisárkách. Zvolen byl právě prostor pisárecký, a proto byla zakoupena od rodiny Bauerových lokalita, kde tato rodina již v polovině 19. století vystavěla starobrněnský cukrovar s dalšími technickými a hospodářskými objekty. Bylo to rozhodnutí velmi šťastné a vhodně navazovalo na komunikační směry městské i mezinárodní sítě.

Soutěž o urbanizační koncept výstaviště vyhrál pražský architekt **Josef Kalous**, který společně s architektem **Emilem Králíkem** koordinoval celou výstavbu. Do návrhů jednotlivých pavilonů se pak zapojili výjimeční architekti jako **Josef Gočár**, **Pavel Janák** nebo **Bohuslav Fuchs**.

Výstavba pavilonů byla zahájena v lednu 1927 a dokončena v neuvěřitelně krátké době 14 měsíců. A výsledek byl doslova ohromující. Celý soubor staveb působil elegantně a moderně. Již v květnu 1928 byl areál za přítomnosti prezidenta **T. G. Masaryka** slavnostně otevřen a zanechal ve všech návštěvnících nezapomenutelný zážitek. Úspěch to byl skutečně mezinárodní a za všechny recenze vypovídá i hodnocení **Karla Čapka** v Národních listech, který se otevření nového areálu rovněž zúčastnil:

„Předem budiž konstatováno, že brněnská výstava určila svým celkovým rázem novou úroveň našemu výstavnictví. Sluší se, aby tam putoval každý, komu záleží na tom, aby srovnal tento výkon s dosavadními nebo zahraničními; ten málo intenzivní zájem pražského tisku i pražského publika o brněnskou výstavu je nejen politická, ale i kulturní ledabylost. Nemluvme o povinnosti; řekněme prostě, že stojí za to, jít a vidět...“

**** Aleš Svoboda***

Devět křížů

**„V Moravě v Bíteši blíže podnes jest křížů devět.
Každého přivedou k hrůze, kdo chce o tom, co vědět.
Jeden slovanský mládenec tam skrz ten les cestoval,
že tam vezme bídný konec, ubohý se nenadál.
Byla hrozná plískanice, on nemocí sklíčený,
tu zastavil svého koně, klesl k zemi zemdlený.
Šel tu rolník z Hlubokého, ten se nad ním smiloval,
pojal jej do domu svého, o zdraví mu pečoval...“**

Úryvek kramářské písně z 19. století popisuje začátek hrůzné události, která se měla odehrát na lesní cestě v blízkosti moravské obce Lesní Hluboké. V těchto místech, dnes oblíbené zastávky s benzinovou pumpou a motorestem na dálnici z Brna do Prahy, u silnice vedoucí do 5 km vzdálené Velké Biteše, stojí devět dřevěných křížů. Podle legendy tady mělo dojít v roce 1540 k přepadení svatebního průvodu, při kterém přišlo o život několik svatebčanů včetně nevěsty a ženicha, ale i pachatelů zločinu. Co se tehdy na tomto místě odehrálo a jaké důvody vedly k tomuto nelidskému činu, se traduje v legendách už stovky let.

Podle jedné z několika verzí události začal příběh právě v místě, kde stojí devět křížů. Tady měl jistý bohatý sedlák z Hlubokého najít v zimě na lesní cestě nemocného mladíka jménem **Veleslav**. Aby mu zachránil život, odvezl mladíka domů, kde se o něj starala jeho dcera **Johanka**. Trvalo dlouho, než se zotavil, a při tom se do své pečovatelky bláznivě zamiloval. Sedlák však jejich vztahu nepřál. Zda to bylo kvůli jeho původu, že byl cizinec, nebo s ohledem na jeho chudobu, se dodnes neví. Jisté však je, že po vyléčení Veleslav odešel a nechal se naverbovat do jízdního pluku proti Turkům. Na Johanku však nezapomněl a po čase, snad po roce nebo po několika letech, se vracel zpět již jako poddůstojník a doufal, že tentokrát bude Johančiny rodiči vyslyšen. Johanka podle legendy stále věřila, že se její milý vrátí, jak slíbil, a odmítala další nápadníky. Nakonec však nátlaku rodičů podlehla a svolila ke svatbě s bohatým ženichem, kterého jí vybrali. Veleslav, jenž se právě vracel ke své dívce, se zřejmě v hostinci dozvěděl o chystané svatbě a pod silnými emocemi ze zhrzené lásky se rozhodl k zoufalému činu. S najatými kumpány si na lesní cestě počíhali na svatební družinu a začali svatebčany brutálně vraždit. V nepřehledné situaci však došlo jedním z najatých zabijáků i k usmrcení nevěsty a zoufalý Veleslav jejího vraha zastřelil. Na místě tedy zemřeli oba novomanželé, šest svatebčanů, vrah nevěsty, a nakonec i sám Veleslav, který vzniklou situaci v naprostém zoufalství vyřešil sebevraždou.

Zda se událost skutečně odehrála takto, není již možné doložit. Žádná z dobových bítešských archiválií podobnou událost nezaznamenává. Nelze ověřit ani „Johančin sňatek“, ani jména svatebčanů, neboť povinné vedení matrik nařídil obcím až tridentský koncil v roce 1563. Nejspolehlivější zmínku o ní představuje německy psaná poznámka z roku 1728, tedy skoro o dvě stě let později, uchovaná ve sbírce rukopisů **Antonína Bedřicha Mitrovského**, spravované Archivem města Brna. Vše ale nasvědčuje tomu, že k masakru skutečně došlo. Historici potvrdili, že v té době v okolí Bítеše skutečně řádila skupina lupičů a vrahů. Smolná kniha s výslechy zločinců, která se z těchto dob dochovala, obsahuje bohužel zápisy až od roku 1556 a o krvavé svatbě u Hlubokého v ní záznam není. Přesto vypovídá o neuvěřitelně krutých zvěrstvech, kterých se lapkové a zločinci v okolních lesích dopouštěli. Dva z nich byli v souvislosti s dalšími násilnými skutky vyslýcháni a také usvědčeni. O tragédii svatebního průvodu se však žádný soudní zápis nezmiňuje.

Na památku tragédie bylo tehdy v místě zločinu vztyčeno benediktýnskými mnichy z kláštera v Rajhradu devět křížů. Johanka byla pohřbena uprostřed a ženich s Veleslavem leží po jejich stranách. Původní kříže to však již dávno nejsou. K jejich výměně pravidelně dochází vždy, když je stráví čas, a každých sto let dojde k jejich novému vysvěcení. Poslední výměna se uskutečnila v roce 2020 a nové kříže byly zhotoveny z modřínového dřeva místních stromů pokácených při vichřici z roku 2016. K jejich vysvěcení došlo při pouti v Lesním Hlubokém 26. července 2020.

Na místě tragédie se v roce 2012 uskutečnil také archeologický průzkum, který měl ověřit některá neznámá fakta. Pro průzkum okolí byl dokonce využit i georadar. Lidské ostatky však v místě nalezeny nebyly. Podle vyjádření někdejšího starosty Lesního Hlubokého **Vladimíra Ryšánka** byly kosti odstraněny již v šedesátých letech minulého století při tehdejší výměně uhnilých křížů. Po jejich osazení byly nalezené ostatky údajně uloženy pod střední kříž. Během dalších let však – pravděpodobně při ukládání inženýrských sítí – byly kosti odstraněny nebo zničeny a dnes se tam již nenachází. V současnosti je toto pietní místo kulturní památkou a legenda popsána na informační tabuli v blízkosti křížů.

Legenda však stále ožívá a vznikají i pověsti nové. Místní starousedlíci straší zlobivé děti přízrakem mrtvé nevěsty, která se dokonce zjevuje i řidičům na dálnici D1 a hrozí jim smrtelnými nehodami. Nejvíce má ovšem spadeno na vše, co nějak souvisí se svatebním obřadem, i kdyby šlo třeba jen o svatební koláčky. Přesto dodnes přetrvává zvyk zapalovat u středního kříže svíčku, klást k němu květiny a modlitbou vzpomenout na tragédii lásky a nevídané krutosti. U Devíti křížů, devíti zbytečně vyhaslých lidských životů.

„Všech devět u té silnice, v tom lese pochovali, ku strastné věčné památce, devět křížů tam dali. Každý mimo tudy jdoucí povzdychne s outrpností, Bože, Otče všemohoucí, dej jim věčné radosti. Amen.“

**** Aleš Svoboda***

Škoda z každé rány, která nepadne vedle

Devět křížů znají motoristé coby odpočívadlo blízko Brna nedaleko exitu 168 dálnice D1. V Městském divadle Brno ale vztyčují muzikál Devět křížů na základě pověsti, kdy prý v roce 1540 došlo k masakru svatebního průvodu, který se zrovna vracel z kostela ve Velké Bíteši zpět do Hlubokého.

Když spojí síly **Robin Schenk**, **Petr Štěpán** a **Miroslav Ondra**, vznikne autorský recept z kuchyně MdB na muzikál ve světové premiéře. Schenkova hudba se podobá filmové a je chytlavá díky pestré paletě hudebních nástrojů. Štěpán a Ondra texty navlékají hravými a dravými způsoby do podoby vkusného náhrdelníku, akorát scénu si dovedu představit v bohatším hávu.

Dva kameny – ten Eliščin **Světlany Janotové** a Lukův **Libora Matouše** – o sebe křesají a vzniká hojně hereckých i pěveckých jisker. Jsou to však vedlejší postavy, které efektivně rozdmýchávají oheň na jevišti. Hajný Kudla **Jiřího Macha** představuje stěžejní a poctivou zápalnou šňůru celé inscenace. Jeho výkon graduje a záporáctví z něj čiší na všechny strany. *„Já mu jámu klidně vykopu! Ba dokonce pomník mu u ní do kamene vytesám“*. Jemné plamínky veselosti a bodrosti Adléty **Lenky Bartošilcové** pak vnášejí potřebný ženský prvek.

Poslouchat příběh o devíti ranách, které nepadly vedle? Kdo tvrdí, že je to holt smůla, být v nesprávný čas na špatném místě, ten se mýlí. Muzikál *Devět křížů* volá, že si často neuvědomujeme propojenost svých činů. Proměnlivost a nepředvídatelnost lidských citů a emocí je sice přirozená, ale pořád dokáže napáchat i více než devět škod.

**** Klára Tesařová***

Devět křížů
Městské divadlo Brno
Psáno z představení 22. 9. 2022
mdb.cz/inscenace/482-devet-krizu

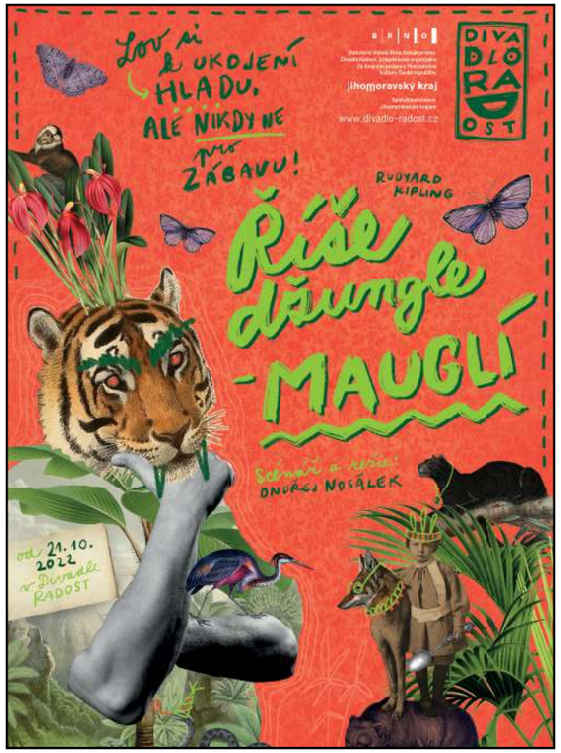

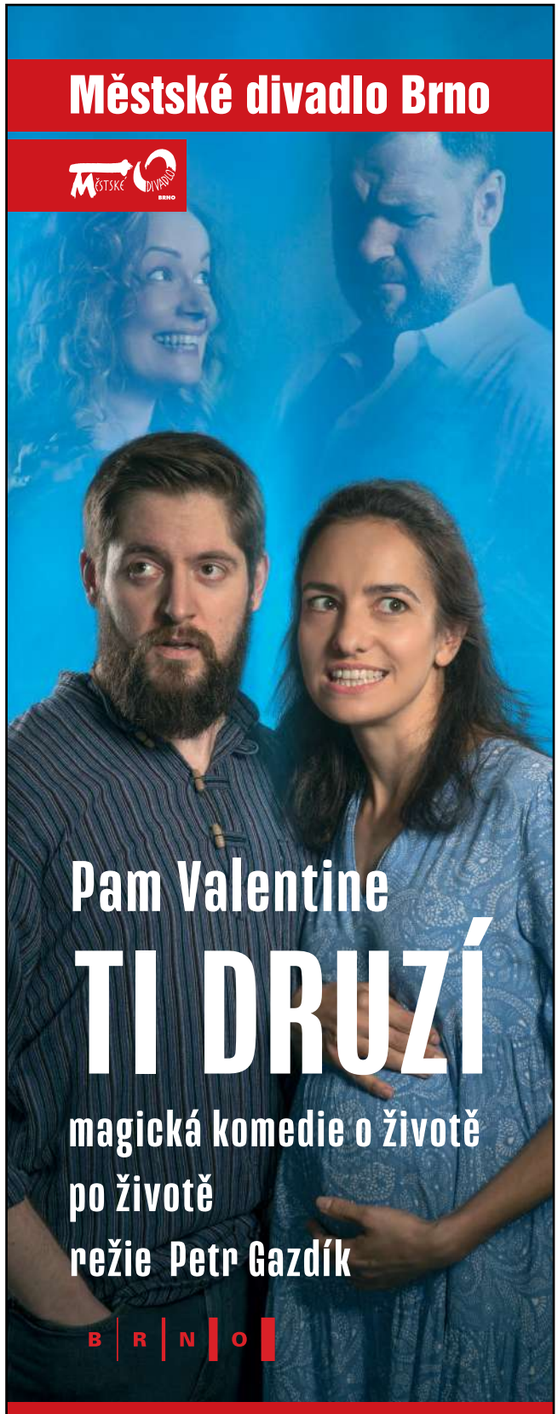

Nejslibnější říjnové filmové premiéry

V mnoha ohledech složitý rok 2022 se překlopil do své poslední čtvrtiny. Rozhodně to však neznamená, že by měli diváci všechny letošní zásadní filmové premiéry za sebou. Říjen v tomto směru slibuje skutečně mnohé a vybrat pět nejpozoruhodnějších titulů nebylo ani trochu snadné. Ale povedlo se.

DOPORUČUJEME - DOPORUČUJEME -

Švéd **Ruben Östlund** se díky *Trojúhelníku smutku* definitivně zařadil mezi nejsledovanější filmaře současného evropského artu. Povedlo se mu totiž zopakovat úspěch předchozího *Čtverce* a znovu získat Zlatou palmu v Cannes. Také tentokrát se pohybuje mezi dramatem a komedií mravů. Vyobrazuje společnost 21. století z nečekaných úhlů a analyzuje otázky, které bývá v „lepší společnosti" zvykem spíše ignorovat. V kosmopolitně obsazeném snímku hrají Angličan **Harris Dickinson**, Chorvat **Zlatko Burić** nebo Američan **Woody Harrelson**.

Trojúhelník smutku
Premiéra: 6. října 2022
Režie: Ruben Östlund
Žánr: Drama/Komedie

Akční hrdina s palcátem a páskou přes oko sice stále okupuje česká kina, přesto se sem chystá další historický velkofilm. Zatímco *Jan Žižka* umělecky přesvědčil málokoho, *Il Boemo* **Petra Václava** má v tomto směru jen ty nejvyšší ambice – světovou premiéru si koneckonců užije v hlavní soutěži významného festivalu v San Sebastiánu, a to vedle novinek **Ulricha Seidla** nebo **Jaimeho Rosalese**. Příběh inspirovaný skutečným osudem slavného hudebního skladatele **Josefa Myslivečka** se odehrává v Itálii, odkud samozřejmě pramení také jeho název.

Il Boemo
Premiéra: 20. října 2022
Režie: Petr Václav
Žánr: Historický/Životopisný

Tereza Nvotová zaujala dokumentem s výmluvným názvem *Mečiar* nebo svým celovečerním hraným debutem *Špína* (mimo jiné Cena české filmové kritiky pro nejlepší film). Ve *Špíně* bylo hlavním tématem znásilnění sedmnáctileté dívky, nová *Světlonoc* se takto jednoznačně popsat nedá. Talentovaná slovenská autorka se každopádně tentokrát vydala na pole tzv. folk hororu (*Slunovrat*, *Čarodějnice*), přičemž právě s druhým jmenovaným by měla mít dost společného. Snímek získal prestižního Zlatého leoparda na MFF v Locarnu.

Světlonoc
Premiéra: 6. října 2022
Režie: Tereza Nvotová
Žánr: Horor/Mysteriózní

Bude *Black Adam* jen další kolovrátková komiksová adaptace? Jméno režiséra by tomu docela odpovídalo. Katalánec **Jaume Collet-Serra** není žádný začátečník (zaměnitelné filmy s **Liamem Neesonem**, *Mělčiny*) a na proniknutí do pomyslné první ligy stále čeká. Jenže titulní postavu egyptského bijce ztvárnil **Dwayne Johnson**, jehož herectví má jistě své limity, přesto platí za jednu z nejblyštivějších hollywoodských hvězd současnosti. Jestli má některá z říjnových premiér šanci přivést do kin opravdové masy diváků, je to právě tato.

Black Adam
Premiéra: 20. října 2022
Režie: Jaume Collet-Serra
Žánr: Akční/Sci-fi

Princ Mamánek je osudovým filmem **Jana Budaře**. Jak by také ne, když jej dlouhá léta připravoval, aby jej nakonec podle vlastního scénáře natočil, složil k němu hudbu a postavil se před i za kameru? Vánoce sice budou v době jeho premiéry ještě relativně daleko, což se zdá jako odvážná sázka na nejistotu, tato pohádka by však mohla zaujmout i mimo období, které podobným příběhům zpravidla přeje. Podle zveřejněných ukázek to vypadá, že tento autorský dialog s žánrem všech žánrů pobaví i diváky, kteří nové pohádky rádi ignorují.

Princ Mamánek
Premiéra: 27. října 2022
Režie: Jan Budař
Žánr: Pohádka

COMIC CON JUNIOR
junior.comiccon.cz
Comic-con, jak ho znáte, s rozšířeným programem pro děti
Comic-Con Junior
22.–23. 10. 2022
VÝSTAVIŠTĚ BRNO

V hudebním traileru o Marii Antoinettě hrají prim detaily rekvizit a kostýmů

S režisérem Miloslavem Bouškou, který vystupuje pod značkou reklamní agentury Anamax, jsme si povídali o hudebním traileru nahlížejícím do života francouzské královny Marie Antoinetty. Prozradil nám, co je při organizaci velkého projektu nejdůležitější, a nakoukli jsme i do jeho amatérských začátků.

Můžete nám představit reklamní agenturu Anamax? Na co se specializuje?

Já osobně podnikám už od devadesátého roku, zatímco Anamax oficiálně funguje až od roku 2008. Anamax jsem založil kdysi ještě se svým synem, to jsme se zaměřovali hlavně na grafiku, focení a reklamu. Nyní pod hlavičkou Anamax vystupuji jen já sám. Od roku 2008 navíc natáčím i videa. Od osmdesátých let minulého století to je můj koníček, takže jsem si toto hobby pouze přidal k ostatním službám.

Hlavním pořadatelem traileru je Šáruš History Fashion. Jedná se o oboustrannou premiéru, nemáte z natáčení obavy?

Ano, máte pravdu. Jedná se o náš úplně první projekt. To znamená, že jde o srdcovou záležitost, kterou děláme s radostí. Nejnáročnější byly samotné dva natáčecí dny, kdy jsme se opravdu nezastavili. Nejdůležitější ze všeho je vše hezky natočit, aby vznikly hezké a kvalitní obrázky a kratší videa. Zbývá střih jednotlivých videí, ale to už je hračka. Jinak jsem už v minulosti se Šáruš History Fashion párkrát pracoval, to se ale týkalo mých osobních projektů. Šáruš History Fashion mi tenkrát pomáhala s vytvořením kostýmů pro mé kamarády, takže je jasné, že mezi sebou máme výborný vztah. Vždy se jednalo o vzájemnou oboustrannou výpomoc, která funguje i v případě tohoto natáčení.

S hudební historizující kapelou Lucrezia Borgia jste v minulosti spolupracoval při natáčení jejich videoklipů. Jak se na spolupráci těšíte tentokrát?

Velmi, stejně jako na jiné projekty v minulosti. Ve skupině Lucrezia Borgia jsou skvělí lidé. S nimi jsem se, myslím, seznámil už v roce 2015 při natáčení klipu, to byla naše první spolupráce. Od té doby jich máme za sebou několik a jsou lepší a lepší. V současnosti budeme dokončovat jeden projekt, který má vyjít těsně před Vánoci, s názvem *Sedí Pánbůh pod jabloní*.

Čím je specifický?

Klademe velký důraz na výtvarné prvky, zatímco u spolupráce na hudebních klipech se zaměřujeme více na hudbu samotnou. Konkrétně v tomto hudebním traileru je Lucrezia Borgia v záběru jen pár vteřin. To ale neznamená, že by hudba, kterou pro trailer nahráli, byla jiná. Naopak, hudba i scénář jsou jako vždy skvělé (smích).

Jaké další projekty reklamní agentura Anamax v nejbližší době chystá?

Zbývá nám jeden natáčecí den s Lucrezií Borgiou. Jedná se o již zmíněný hudební klip s vánoční tematikou *Sedí Pánbůh pod jabloní*. Konkrétně budeme dotáčet poslední záběry s jablky. A jinak nechám na osudu, jestli mi do cesty pošle nějaké zajímavé projekty. Já se ničemu nebráním, natáčení mě baví. Takže jestli mi to okolnosti dovolí, budu ve své práci pokračovat i nadále.

**** Kristýna Komárková***

Celý rozhovor najdete na www.kult.cz

Miloslav Bouška začal podnikat už v roce 1988 v drobných službách. Koníček v podobě focení a grafiky v roce 2008 přetavil do praxe a spolu se synem založil reklamní agenturu anamax, s.r.o. Miloslav se jako osoba samostatně výdělečně činná věnuje hlavně natáčení a střihání hudebních videoklipů.

Skladba o Marii Antoinettě je inspirována barokní hudbou smíchanou s univerzálností a romantikou

Historizující skupina Lucrezia Borgia nahrála a napsala skladbu k hudebnímu traileru ze života Marie Antoinetty. V rozhovoru nám frontman kapely Antonín Maceček spolu se zpěvačkou a představitelkou francouzské královny Janou Burdovou netradiční projekt představili. Jak se kapele s hlavními pořadateli, Šáruš History Fashion, spolupracovalo, a co bylo při ztvárnění „pyšné Rakušanky" nejsložitější?

Tony, mohl byste čtenářům v krátkosti představit kapelu?

Začnu jejím názvem. Lucrezia Borgia byla dcera italského papeže, jejíž jméno je dodnes opředeno mnoha romantizujícími i jinými mýty. Co se žánru týče, zaměřujeme se na historizující hudbu. Tvoříme muziku inspirovanou převážně obdobím renesance a gotiky, ale v našem repertoáru najdete i náznaky baroka nebo starověku, slovanské nebo keltské vlivy. To znamená, že nejsme striktně zaměření na jedno konkrétní historické období. Inspiraci pro tvorbu videoklipů často hledáme u známých osobností nebo významných událostí starší i novodobé historie. Kapela vznikla v roce 2000. V základní sestavě je nás pět. Já a Jiří Stritzko, který hraje na kytary a další strunné nástroje, jsme v kapele od začátku. Dámské zastoupení tvoří Jana Burdová a Jana Vojáčková. Obě hrají na veškeré dechové nástroje a zpívají. Letošní první sezonu s námi hraje na djembe Ondřej Němec, jenž výrazně omladil náš věkový průměr. Takže super. Z paralelně hrající rockové odnože Lucrezie Borgie s námi v tomto klipu vystupuje bubeník Michal „Kulda" Dostál. Když zmíním rockovou odnož Lucrezie Borgie, v tu ránu je nás na pódiu deset. A to je potom už hned jiný hudební masakr. Tvoříme vlastní písničky, hrajeme dvaadvacátým rokem a v nejbližší době vyjde dvacáté druhé cédéčko. To znamená, že každý rok jedna nová deska.

Lucrezia Borgia spolupracovala se Šáruš History Fashion už dříve, a to při natáčení vašich videoklipů. Jak vám to jde tentokrát?

Šáruš History Fashion s naší skupinou oficiálně spolupracuje už potřetí. Poprvé nám v rámci natáčení klipu o Boženě Němcové pomáhala jako komparz. O rok později si Šárka s Michaelem zahráli ve videoklipu zaměřeném na popravu 27 českých pánů s názvem Růžový palouček. Michael si zahrál jednoho z odsouzených. Šáruš History Fashion nám pomáhala i s tvorbou kostýmů do klipů. Mně osobně se s oběma spolupracuje velmi dobře. V tomto projektu se my, Lucrezia Borgia, objevíme pouze ve dvou scénách. Samotné natáčení bylo skvělé, protože rychle odsýpalo. Tedy pro nás, protože hrajeme pouze ve dvou scénách (smích).

Kde jste čerpal inspiraci pro muziku k hudebnímu traileru o zatracované i milované francouzské královně?

Hudbu tvořím už spoustu let, takže mám hodně naposloucháno. Muzice se věnuji celý život. Za tu dobu jsem měl možnost zabrousit do vícera žánrů. Tato konkrétní skladba je inspirována barokní hudbou. U textu jsem od hlavních pořadatelů žádné specifické požadavky nedostal, takže jsem se zaměřil na univerzálnost a romantiku.

Rovněž s reklamní agenturou Anamax zdaleka nespolupracujete poprvé. Liší se tento projekt v něčem?

S panem režisérem, Miloslavem Bouškou, jsme velmi dobří kamarádi. Seznámili jsme se, řekl bych omylem (smích). Milan tehdy zaskakoval za kameramana, který nemohl. Tenkrát jsme natáčeli videoklip Queen Mary na lodi La Grace na Elbě. Padli jsme si navzájem do oka a od té doby pořád něco tvoříme. Za tu dobu jsme společně natočili už, tuším-li spravně, deset klipů. Tenhle projekt je jiný v tom, že se nemusím starat o produkci. Jsem rád, že mně všechno zařizování, kterého je vždy spousta, tentokrát odpadlo (smích). Vymyslet píseň jako takovou je totiž to nejjednodušší, uvést ji v život je naopak to nejtěžší.

Co do konce roku kapela plánuje? Rýsuje se nová deska?

S Miloslavem Bouškou točíme celý rok vánoční klip. Ten se zaměřuje na zmapování celého devítiměsíčního cyklu početí Panny Marie. I kus před tím. Píseň jako taková se jmenuje „Sedí pámbu pod jabloní". Jabloň v dialogu s Pánem Bohem ho prosí, aby seslal na zem syna. A co z toho vzejde? Anděl dostane za úkol zvěstovat to slavné poselství, aby se panna Maria zas tak moc ve finále nedivila, až toho malého Ježíška porodí. Pána Boha zpívá Zdeněk Kluka, Anděla Jirka Zonyga. Jabloň hraje a zpívá lucrezijka Jana Vojáčková, já jsem vypravěč a Panna Maria je druhá lucrezijka Janča Burdová. Teď na podzim nás čeká slavnostní zakončení klipu, který spatří světlo světa, jak jinak, o Vánocích. S Milanem Bouškou také připravujeme celovečerní historickou hudební komedii. Něco na způsob Noci na Karlštejně. Projekt výhledově zabere několik let práce. Nyní už rok pracuji současně na scénáři i soundtracku. Do konce roku bude hotovo. Doufám. A potom se vrhneme do přípravných produkčních prací. A samozřejmě také Lucrezia Borgia chystá novou desku, jako každý rok (smích). I ona určitě do Vánoc vyjde. Konkrétně se jedná o tematiku Starých pověstí českých. Pěkně popořádku od praotce Čecha až... k Marii Terezii. A pracovní název nečekaně „Ty staré pověsti české".

Jani, vy jste hlavní hrdinka celého projektu. Bylo náročné přenést se do role „pyšné Rakušanky"?

Předně si moc vážím důvěry Šáruš History Fashion, že do hlavní role obsadila zrovna mě, přestože nejsem herečka. Mám pouze zkušenosti z dřívějších klipů, kde jsem většinou vystupovala coby muzikantka na pozadí. Ale s rolí reálné postavy s vyhraněným charakterem jsem se v minulosti už jednou setkala. Tehdy to bylo spíše náhodou, protože na place nebyl nikdo, kdo by si připravený kostým oblékl. A tak jsem si zahrála Marii Terezii v klipu Lucrezia Borgia. Tím se vlastně paradoxně uzavřel kruh, protože Marie Terezie byla matka Marie Antoinetty. Neplánovaně jsou oba klipy-trailery takovou rodinnou ságou, kdy existuje i vizuální podobnost mezi matkou a dcerou (smích). A samotné hraní? To pochopitelně výzva byla. Moje Marie Antoinetta není prvoplánově pyšná, protože je v traileru zachycena jako zamilovaná aristokratka, jež si užívá možností, které šlechtický palác poskytuje.

V traileru se objevily i náznaky milostných scén. Neměla jste z toho strach? A jak se vám po boku Michaela Šotáka, který ztvárnil dvojroli milence, švédského hraběte Axela Fersena, a manžela, krále Ludvíka XVI., hrálo?

To víte, že měla (smích)! S Michaelem i jeho přítelkyní Šárkou se známe mnoho let, takže jsme už dříve v rámci propagačního fotografování společně „pózovali". A dokonce jsme zamilované v krátkých divadelních scénkách i hráli. Ovšem vždy bez fyzické interakce. Šlo pouze o stylizaci a náznaky. Nicméně tentokrát to bylo jiné, zdánlivě opravdovější. Takže díky tomu, že jsme přátelé a k natáčení jsme oba přistupovali maximálně „profesionálně", jsme bezproblémově zvládli i několikačetné opakování zmíněných scén.

Co bylo z vaší strany na natáčení hudebního traileru nejnáročnější?

Hlavně ten pracovní zápřah. I když se to na první pohled nezdá, tak natáčení projektu skládajícího se z tolika obrazů v necelých dvou natáčecích dnech je velmi náročné a únavné. Moje postava navíc vystupuje téměř v každé scéně. Na place jsem byla celý den a čekala na pokyny režie. Nějaký čas zaberou také organizační věci – všechno „seřídit", nasvítit a nachystat. A do toho časté převlékání, výměna šatů a líčení. Z mého úhlu pohledu bylo natáčení náročné i na psychiku, soustředění a vytrvalost. Netýkalo se to pouze mě, ale každého jednotlivého člena celého týmu. Málokdo si vše dokáže představit. Lidé mnohdy ani netuší, že natáčení (čehokoliv) je jedno velké čekání.

**** Kristýna Komárková***

Lucrezia Borgia je znojemská historizující skupina, která se inspiruje především gotickou a renesanční hudbou. Vznikla v roce 2000. V kapele vystupuje Antonín Maceček (zakladatel a zpěvák), Jiří Stritzko (kytarista), Michal Dostál a Ondřej Němec (bubeníci), Jana Vojáčková (šalmaje), Jana Burdová (zpěvačka) a další. Mezi jejich nejvýznamnější videoklipy patří Růžový palouček ba i o té veliké popravě L. P. 1621, Marie Terezie, Božena Němcová, Husité, Za čest a pro slávu, Markytánka, Queen Mary nebo Noc před bitvou.

Ruda Švaříček nese symbolický praporec statečně dál

Nuda ničím nepřekvapí… NORMAL IS BORING! Z málokterých úst zní tato slova lépe, než když je pronáší cestovatel Rudolf Švaříček. Jeho festival GO KAMERA oslaví ve dnech 20.–22. října na BVV úctyhodných 25 let existence. Zeptali jsme se jej, co všechno nás na této akci čeká, ale řeč přišla i na ryze kulturní témata.

Nejchladnější hora planety někdy bolela. Mt. Vinson – Antarktida

Procestoval jsi celý svět, zamiloval sis Indonésii…

Nejoblíbenější země se u mě vyvíjejí. Indonésie je určitě stálice. I proto, že Nová Guinea leží v nejvýchodnější části indonéské říše. Mezi další velké lásky patří Etiopie, Kongo, v posledních letech vede unikátní Bhútán.

Jako zkušený cestovatel víš, jak se vyhnout nepříjemnostem. Přesto – kdy ti šlo o život?

Na cestách se snažíme možná nebezpečí eliminovat. Extrémní expedice však divoké chvíle přinášejí. Mám velké štěstí, že se mi daří ze šlamastyk vyváznout se zdravou kůží. Odpovím tedy jinak. Přečtěte si mé knihy. *Africký deník*, *Třetí Everest*, *Tamtamy času*, *Šangri-la*. A vlastně i *Past na rovníku*. V každé z nich se do extrému dostaneme.

CK Livingstone provozuješ 27 let. Jak se tvoje práce za tu dobu změnila?

Kromě vlastních cest se věnuji více festivalům, pořadu *Cestovatelské středy* v Národním muzeu a výstavám. *Tajemná Indonésie* měla v pražském Národním muzeu premiéru, poté putovala Českem i Slovenskem. Bratislavské Národní muzeum vytvořilo návštěvnický rekord 55 000 platících návštěvníků. Celkově už výstavu vidělo přes 750 000 spokojených lidí. Stále kvasí a rozrůstá se o další zajímavé expozice. Výstava *Magický Himaláj* měla premiéru v Bratislavě, kde ji zhlédlo na 77 000 návštěvníků. Vernisáž zahajoval Jeho Svatost dalajlama, na střeše kláštera jsme pořádali koncert Jany Kirschner a další zajímavé akce, besedy a přednášky. Následně putovala dalšími místy… K výstavě vždy pořádáme širokou škálu kulturních aktivit – Indická noc, Exotický večer, Exotické Vánoce… Opakovaně jsme přivezli mnichy i zajímavé umělce z Nepálu, Tibetu, Indie nebo Bhútánu.

CK Livingstone, to je i GO Kamera. Letos slaví jubilejní 25. ročník. Co pro tebe festival znamená?

Čtvrtstoletí je slušná doba trvání. Letos dohánímе zanedbaný covidový rok. Hlavními hvězdami festivalu budou herečka Chantal Poullain, reportérka Markéta Kutilová, fotografové Jan Šibík, Zdeněk Thoma a Petr Jan Juračka, horolezci Radek Jaroš a Ivo Grabmüller, jaderný fyzik Jan Rak, matematik Karel Janeček…

Letošní ročník je v mnoha ohledech výjimečný. Mimo jiné i tím, že je zdvojený. Co chystáš?

GO Kamera vyrostla v největší cestovatelskou akci Česka i Slovenska. Maraton promítání a besed představuje na padesát výrazných osobností. Představí se cestovatelé, horolezci, filmaři, fotografové i dobrodruzi. Nyní je akce součást veletrhů *GO* a *REGIONTOUR* i *Caravaning*. Vychutnáme si krásné snímky i nejlepší filmy. Ve čtvrtek dokonce ve 3D. Užijeme si zajímavé informace, barevnou exotiku, snovou romantiku i perličky! Bonus tvoří citlivá zamyšlení.

V říjnu pořádáme druhý festival. Supluje chybějící covidový ročník. Po těžkém období neseme symbolický praporec statečně dál. Letošním tématem je čtvrtstoletí festivalového cestování.

Nedávno odešly dvě ikony českého cestovatelství, Miloslav Stingl a Miroslav Zikmund. Jak ses s tím vyrovnal?

Loni odešel Mirek Zikmund, ale ještě více mě zasáhla smrt mámy. Naše kniha *Tamtamy času* poprvé propojila nejúspěšnějšího českého etnologa a indiánského náčelníka Miloslava Stingla s legendární dvojicí Zikmund–Hanzelka. Do této publikace jsem připravil svůj nejobsáhlejší materiál. Nyní finalizujeme audioknihu stejného názvu. Texty namluvili Jarda Dušek, Jan Potměšil, Jitka Čvančarová, Dan Bárta a Michal Bumbálek. Jako doslov jsem do audioknihy zařadil právě reakci na úmrtí Miroslava Zikmunda i Miloslava Stingla.

Vím, že máš rád kulturu – a jako zcestovalý člověk budeš mít velký rozhled. Podělil by ses o své hudební srdcovky?

Jethro Tull, Lou Reed, Laurie Anderson, Aerosmith a skoro všechno irské. Tedy Pogues, Waterboys, Sinéad O'Connor, Cranberries, Enya, Bob Geldof, Thin Lizzy, U2, Gary Moore, Van Morrison. Z našich Michal Prokop, Robert Křesťan a Druhá tráva, Žlutý pes, Mňága a Žďorp, Dan Bárta, Jura Pavlica, Javory, Krausberry, Pražský výběr, Pumpa… ale i Tomáš Klus, Petr Janda, Jarda Hutka, Ondra Ruml. Mám v kapelách hodně dobrých kamarádů.

Co si rád přečteš? Mimo „povinných" cestopisů, samozřejmě (smích).

Z našich Pepu Formánka, Katku Tučkovou, Ondřeje Hejmu, Petra Fialu. Zvenku vede Jeho Svatost dalajlama, Frederick Forsyth, Paolo Coelho, Robin Sharma, Henry Kissinger, Reinhold Messner, Yuval Noah Harari. Jedna z nej knih je *Malý princ v nás* od Mathiase Junga. Zcela jsem propadl audioknihám. Poslouchám je už i na horách. Je tolik skvělých titulů…

**** Radek Holík***

S dalajlamou ve výstavě Šangri-la

Ing. Rudolf Švaříček je jednatel cestovní kanceláře LIVINGSTONE. Vizionář s širokým záběrem aktivit. Hlava i duše festivalu GO Kamera, motor náročných expedic a výjimečných projektů. Publikuje úspěšné knihy, spolupracuje s televizemi, moderuje, pořádá výstavy s rekordní návštěvností, osnuje happeningy. Stále dává přednost zážitkům před vzpomínkami.

Srdcervoucí sblížení paličaté ženy s gorilami

Patnáctiletý výzkum z dvacátého století podněcuje k přemýšlení i ve století současném. Americká badatelka Dian Fosseyová zasvětila život zvířatům nejvíce podobným lidem. Srdcervoucí sblížení jedné paličaté ženy s tlupou goril nabádá k zamyšlení nad životem primátů i člověka.

Dian Fosseyová čtenářům dává možnost nahlédnout do výzkumu a aktivní ochrany ohroženého druhu goril horských, jež žijí ve vysokohorské oblasti Afrického deštného pralesa. Autorka líčí nejen samotnou výpravu, ale také svou osobní transformaci a změnu způsobu přemýšlení, k němuž v letech 1932 až 1985 došla.

Kniha *Gorily v mlze* na necelých třech stech stranách popisuje odhodlání a boj za záchranu zvířat i přírody pro budoucí generace. Americká badatelka dokazuje, jak náročné je získat si důvěru goril – a ještě těžší je si ji udržet. Čtenáři zjistí, že propast mezi zachováním základních morálních hodnot a zrazením vlastního živočišného rodu je hluboká a nevyzpytatelná.

Fosseyová zajímavě propojuje badatelské poznatky, odbornou terminologii a praxí získaná fakta s obyčejným životem a emocemi goril, které jsou někdy téměř identické s lidskými – například samice Koko plačící při pohledu na pohoří Virunga. Používá květnatá, rozsáhlá souvětí, kterými citlivě a ohleduplně vykresluje okamžiky smutku i štěstí.

V poslední části publikace mají čtenáři příležitost nahlédnout do rodokmenu tlup. Konkrétně se jedná o 4., 5. a 8. skupinu. Spisovatelka tuto část zakončuje náčrtem rodokmenu při setkání s úplně první tlupou, jejíž součástí je alfa samec Kmotr. Úplně na závěr jsou detailně popsány typy rostlin, kterými se gorily před autorčinými zraky živily.

Gorily v mlze je zajímavě napsané dílo s netradiční tematikou a zpracováním. Zapomenuté kouzlo panenské přírody v kontrastu s mocí a krutostí, které člověka dohánějí k jejímu vědomému ničení. Boj mezi nakrmením ega a vyslyšením hlasu srdce.

Příběh neoblomného člověka, jenž i přes mnohé nezdary a komplikace zůstal věrný sám sobě, vzbuzuje i rozpaky. Byla Dian Fosseyová statečná a aktivní žena, která bojovala za práva a život vysoce ohrožených horských goril, přírodu, víru a naději jako takovou, nebo ji její vášeň přivedla k šílenství a ztrátě lidské identity?

**** Kristýna Komárková***

Podle knihy byl v roce 1988 film, s Sigourney Weaver v hlavní roli. Filmové zpracování je na rozdíl od knižního méně autentické a chybí v něm emoce a příhody, které dělají knihu Gorily v mlze jedinečnou.

Gorily v mlze
Dian Fosseyová
Rok vydání: 2022
Nakladatelství: CPress

Hodnocení: 85 % ★★★★★★★★★☆

Říjen narůžovo zdůrazňuje důležitost prevence

Šíříme osvětu o důležitosti včasné prevence onkologického onemocnění. Na letošní ročník kampaně chystáme hned několik akcí. 1. 10. spouštíme celorepublikovou kampaň ve školách – Výzva školám. 4. 10. na ZŠ Křídlovické v Brně proběhne Festival narůžovo a 20. 10. v OC Olympia Brno se uskuteční křest kalendáře onkologických pacientek projektu Nebýt na to sama. Sledujte nás na FB a IG a dozvíte se více.

Festival narůžovo
ZŠ a MŠ Brno, Křídlovická 30b
4. října 2022, 15:00–18:00
Instagram: pinkoctobercz

Jedinečná sběratelská příležitost – Kniha Mendel

Unikátní sbírkový soubor v limitované edici 200 kusů k 200. výročí narození otce genetiky Gregora Johanna Mendela. Kvalitní vazba, ruční papír s příměsí rostlin hrachu vypěstovaného v Mendelově zahradě, faksimile rukopisu G. J. Mendela i věrná kopie jeho přednášky o pokusech s rostlinnými hybridy, to vše činí z knihy Mendel unikát s velkou sběratelskou hodnotou.

www.mendelkniha.cz

Usnadňujeme firmám každodenní práci

Štěpán Musil začínal jako obchodní zástupce a už tehdy jej na práci nejvíce bavilo hledat způsoby, jak firmám pomoct nejvíce využít nabízený produkt nebo službu. Od pracovních začátků přes studium až po současnost. Co je Anabix CRM, jaký význam může pro firmy mít a jaká byla životní cesta Štěpána Musila?

Dlouho jste pracoval jako obchodní zástupce, pak jste úspěšně přesedlal do oblasti marketingu. Co vás motivovalo rozšířit si vzdělání, dokonce o magisterský titul?

Je to tak. Po střední škole jsem 20 let působil na pozici obchodního zástupce. Vystřídal jsem různé obory. Od prodeje elektrospotřebičů a domácích potřeb přes léčiva, potravinové doplňky, cukrovinky až po vzdělávání a dotace. Vždy mě nejvíce bavilo hledání způsobů, jak by mohla firma nabízený produkt nebo služby v praxi využít. A samozřejmě mě bavilo také zaškolování pracovníků firem. Co jsem však rád neměl, bylo aktivní oslovování firem. Oslovované firmy mnohdy společnost, kterou jsem zastupoval, vůbec neznaly.

V roce 2012 jsem se dostal ke kurzům online marketingu. Nadchlo mě hledání nových cest, například jak oslovit potenciální zájemce, aniž bych se jim musel vnucovat. Během následujících šesti let jsem si doplnil vysokoškolské vzdělání. Nejprve bakalářský obor mediální management na NC Collage v Brně a následně magisterský v oboru marketingová komunikace na UTB ve Zlíně. Začal jsem také spolupracovat se společností Anabix CRM, kde působím dodnes, aktuálně v pozici obchodního ředitele.

Anabix vyvíjí a provozuje vlastní CRM systém. Můžete tento systém i společnost jako takovou v kostce přiblížit našim čtenářům?

Anabix CRM je český online systém sloužící pro evidenci klientů a zakázek. Funguje na všech zařízeních (mobil, tablet, notebook, stolní počítač) a na všech operačních systémech přes libovolný internetový prohlížeč. Není tedy třeba nic stahovat, stačí si na webu založit účet.

Hlavní výhody systému jsou přehled na jedné stránce kontaktu o všech aktivitách, úkolech i zakázkách. Dále evidence všech odeslaných a přijatých e-mailů, které si vyměníte s klientem z libovolné e-mailové adresy. Unikátní automatizace formou vystavování automatických úkolů, přeřazování kontaktů mezi seznamy, tvorby obchodních případů, zápisu do libovolného pole nebo hlídání neaktivity nad kontakty a v neposlední řadě tvorby webových formulářů a dotazníků přímo v systému pro sběr nových zájemců a získávání zpětné vazby od stávajících klientů či partnerů.

Z jakých oblastí se převážně rekrutují vaši zákazníci?

Nejčastějším klientem jsou podnikatelé a firmy z oblasti služeb. Jsou to například obory finance, reality, vzdělávání či marketing, dále firmy zajišťující servis či obchod včetně MLM sítí a neziskových organizací. Na našich webových stránkách najdete výhody systému pro jednotlivé obory. Klienty máme z celé ČR a Slovenska, jak říkáme: od Karlových Varů po Košice. Protože Anabix CRM využívají i firmy s pobočkami v zahraničí, lze nastavit prostředí systému nejen v češtině, ale i v angličtině.

Jaký je podíl mezi vámi oslovenými klienty a těmi, kteří si k vám najdou cestu sami? Jakým způsobem vlastně klienty hledáte?

Preferuji oslovování klientů nenátlakovou cestou. Způsobů, jak se o nás potenciální zájemci dozvědí, je celá řada. Doporučení od stávajících zákazníků a partnerů, placená i neplacená publikace PR článků, aktivita na sociálních sítích Facebook a LinkedIn a pak také účast na konferencích a veletrzích. Za zmínku stojí také naše členství v podnikatelském klubu. Telefonicky, e-mailem či osobně komunikujeme většinou až v okamžiku, kdy si u nás zájemce založí testovací účet. Ten je možné si na 30 dní zřídit zdarma.

Ví se o vás, že máte velmi rád filmy. Preferujete české, nebo zahraniční? Máte pro čtenáře KULTu nějaký filmový tip?

Nemohu říct, že bych preferoval filmy z určité země. Již dlouho je můj nejoblíbenější herec Kurt Russell. Pokud bych měl vybrat tři jeho filmy, které mám nejraději, pak jsou to *Přes palubu*, *Hvězdná brána* a *Hokejový zázrak*. Z žánrů mám oblíbené fantasy filmy a seriály a jsem také fanoušek filmů, které úplně nezapadají do běžných trendů, jako jsou například *Pozemšťan*, *Vynález*, *Nádherná Zelená* nebo novější *K zemi hleď!*

Dalším vaším koníčkem jsou fantasy knihy. Čím vás tento druh literatury oslovil? Kteří autoři vám nejvíc imponují?

Už jako kluk jsem byl veden ke čtení. Můj otec pracoval na pozici ředitele knihovny a já o prázdninách chodil do práce s ním. Čas jsem trávil nejradši ve velkém podzemním skladu plném knížek. Tam jsem přečetl všechny knihy Jaroslava Foglara, Julese Verna a mnohé další. Později jsem si zamiloval dílo J. R. R. Tolkiena a pustil se do čtení fantasy. Ke čtení tohoto typu literatury jsem inspiroval i naše dvě děti. Doma tak máme série *Odkaz Dračích jezdců* od Christophera Paoliniho, *Hraničářův učeň* a *Bratrstvo* od Johna Flanagana, samozřejmě *Harryho Pottera* a třeba i ságu *Píseň ledu a ohně* od George R. R. Martina. Z českých autorů se u nás těší oblibě série *Prašina* od Vojtěcha Matochy nebo *Písečníci* od Václava Dvořáka.

**** Radek Holík***

Mgr. Štěpán Musil
Pomáhá podnikatelům a firmám s tvorbou marketingové a prodejní strategie s využitím segmentace zákazníků a komunikačních map, je obchodním ředitelem Anabix CRM a spolupracovníkem i moderátorem podnikatelského klubu Smart Network.
anabix.cz
stepanmusil.cz
linkedin/stepan-musil

Pomoc pro stovky opuštěných koček z jižní Moravy

V den, kdy celý svět slaví Mezinárodní den domácích mazlíčků, zrodil se Lence Němcové z Brna v hlavě nápad na projekt, který by pomáhal kočičím útulkům. Ví to tak přesně, protože 25. října odešel za duhový most její kocour Kryšpín. Osobní trauma se jí tímto projektem podařilo přetavit v něco pozitivního.

V říjnu neslavíme jen Mezinárodní den domácích mazlíčků, ale taky Mezinárodní den zvířat (4. 10.), a celý říjen je Mezinárodním měsícem černé kočky. Proto je jako stvořený pro kočičí charitu. Stovkám jihomoravských koček v devíti útulcích můžete pomoct s Charitativním kočičím spolkem Kryšpín.

Spolek Kryšpín pomáhá ověřeným útulkům, které k 9. 9. 2022 pečovaly o 913 koček bez domova. Zřídil pro ně společnou veřejnou sbírku s **transparentním účtem číslo 2501927911/2010** a pořádá různé charitativní akce, jako jsou třeba bazárky nebo on-line aukce. Obecní kočičí útulky téměř neexistují, takže nebýt těch soukromých a dobrých lidí, kteří je drží nad vodou svými finančními dary, ocitly by se jen na jižní Moravě tisíce koček bez pomoci.

Útulky můžete podpořit nejen finančně, ale i osvojením kočičky. Tím pomůžete hned dvakrát! Té, kterou si vyberete, i té, pro kterou se v útulku uvolní místo. Výhodou adopce je, že kočku dostanete do péče dle věku již kastrovanou, očkovanou, ošetřenou proti parazitům, ale hlavně si můžete vybrat parťáka na míru co do její povahy. S tím vám v útulku rádi pomůžou. Zachraňují kočky opuštěné, nechtěné, zraněné, nemocné, či dokonce týrané, a když je dají do pořádku, hledají jim milující domov. Aktuálně všechny praskají ve švech, bojují s nedostatkem peněz a jsou plné především nechtěných koťat, která lidé celé léto vyhazovali do lesů, polí, luk, dokonce do popelnic, místo aby vykastrovali svou kočku… Najdete zde ale taky kočky dospělé nebo úplné seniory, které třeba odložili dědici do útulku po úmrtí příbuzného. Věno si nechali, kočku ne…

Rozhodnete-li se pomoct finančně, tak vězte, že Kryšpín je 100% neziskový, náklady na činnost spolku hradí členky ze svého a vše, co do veřejné sbírky pošlete, rozdělí mezi útulky podle počtu koček, o které pečují. Do koruny! Pro brněnské a jihomoravské kočky hledá Kryšpín kromě jednorázových dárců taky 834 pravidelných dárců stokoruny měsíčně. Až je najde, bude to ročně milion pro stovky koček, a to už je pořádná pomoc! Přidejte se a pomáhejte kočkám v nouzi s Kryšpínem.

www.spolek-kryspin.cz

VIDA! Ruku na srdce

TIP NA AKCI • TIP NA AKCI • TIP NA AKCI •

Naučte se zachránit lidský život. Navštivte v sobotu 16. října zábavní vědecký park VIDA! a užijte si program *Ruku na srdce*. Profesionálové z jihomoravské záchranné služby vám vysvětlí správný postup resuscitace – naučíte se poznat, kdy je pomoc potřeba, zavolat záchrannou službu, poskytnout nepřímou srdeční masáž, ale i použít externí defibrilátor AED. Nečekejte žádné suchopárné přednášky. Na všechno si sáhnete a sami vyzkoušíte. Cílem je opravdu se připravit na situace, kdy je záchrana života ve vašich rukou. Program si užijí dospělí a děti od 11 let. Vstupné na akci je pouze 100 Kč na osobu. Vstupenky v předprodeji na www.vida.cz/eshop.

VIDA! science centrum, vida.cz, neděle 16. 10. 2022, 10:00–18:00

Hvězdárna a planetárium Brno

Kraví hora 2, 616 00 Brno
541 321 287, 777 605 310
e-mail@hvezdarna.cz
www.hvezdarna.cz
facebook.com/hvezdarna.brno

PROGRAM NA ŘÍJEN

DIGITÁRIUM

Vesmír 3D
Vydejte se do hlubin prostoru a času. Vhodné od 10 let.
st, pá, so a ne 1., 2., 5., 7., 9., 16., 21. a 22. 18.00

Příběh nekonečných poutníků: Voyager 3D
Kdy a jak známé sondy uviděly celou Sluneční soustavu? Vhodné od 10 let.
st, pá a so 1., 5., 7., 21. a 22. 20.00

3-2-1 START! 2D
Vrátí křeček Elon robota na jeho mateřskou loď? A vrátí se pak zpátky? Vhodné od 5 let.
so a ne 10.00
(kromě 15. a 23.) 14.00
16.00

Polární záře 2D
Komponovaný pořad věnovaný nejkrásnějšímu nebeskému úkazu. Vhodné od 10 let.
28., 29. a 30. 18.00
29. 20.00

DALŠÍ PROGRAM

Pozorování večerní oblohy
st až so (kromě 12., 14., 15., 19., 20., 26. a 28.) 20.00

Jóga
Jóga v netradičních prostorách Hvězdárny. Bez omezení věku.
st 5. 18.30

MIMOŘÁDNÉ AKCE

Kosmonautické aktuality III/2022
Opět se ohlédneme za řadou zajímavých momentů v kosmonautice, s kým jiným než s Dušanem Majerem.
út 4. 18.00

Film CIVILIZACE
Egyptolog Miroslav Bárta a režisér Petr Horký se vydali na cestu kolem světa hledat zákonitosti vedoucí ke změnám civilizací.
pá 14. 18.00

Staň se pokusným králíkem a já ti řeknu, kdo jsi. Vol. 4
V sobotu 8. října 2022 od 13:00 do 20:00 se Hvězdárna a planetárium Brno opět stane centrem výzkumu v oblasti evoluční psychologie!

Cestopisná přednáška
Azorské ostrovy, Patrik Dekan z CK Periscope
út 11. 18.00

změna programu vyhrazena

Inzerujte s námi!

zavolejte na 777 221 938
nebo napište na inzerce@kult.cz

Zdraví životní styl

Listopadový KULT* 11/2022

* Výživové doplňky
* Přijďte se ohřát do sauny
* Ve zdravém těle, zdravý duch
* Změňte stravovací návyky

Školy v srdci Sadové

21. 10. – 30. 11. **Výsledky urbanisticko-architektonické soutěže:** Prostor Sadové oživí nová mateřská a základní škola i náměstí obklopené parky s hřišti a vyhlídkami. Přijďte si prohlédnout všechny soutěžní návrhy, včetně jejich fyzických modelů, které vzešly z urbanisticko-architektonické soutěže pořádané Kanceláří architekta města Brna.

vizualizace: XTOPIX architekti a consequnce forma

URBAN CENTRUM BRNO
Stará radnice, Mečová 5, Brno
tel.: 778 520 752, e-mail: urbancentrum@brno.cz
www.urbancentrum.brno.cz
Otevřeno: po–pá 10:00–18:00, vstup zdarma

Předplaťte si magazín KULT* a získejte exkluzivní tričko s novým logem

11x ročně přímo do vaší poštovní schránky
+ další výhody

objednávejte na kult.cz

Ze všech nových předplatitelů vylosujeme 10 výherců, kteří získají tričko s novým logem KULT*. Jména výherců zveřejníme 5. 12. 2022 na web stránkách kult.cz.

KULT*

26. Mezinárodní festival doku mentárních filmů

25.—30. 10. 2022

Jihlava